

LATGALES STRATĒGIJA 2035

SCANDINAVIA

H
S

Rīga

Balvi

Rēzekne

Ludza

Līvāni

Priekš

Daugavpils

Krāslava

RUSSIA

EU

BELORUSSIA

DALĪBNIEKU SARAKSTS

A

Arbidāne Brigita
Atstupens Juris

B

Balčūne Iveta
Balgālis Neils
Baltere Rita
Barkāns Andris
Beinars Aleksejs
Beķis Antons
Berkolde Biruta
Bernane Ingrīda
Bordovska Daina
Bozovičs Māris
Buļš Jāzeps

C

Čekša Inga
Čudarāns Jānis
Čuhnovi Olga un Jevgēnijs

D

Dmitrijeva Kristīne

E

Erts Zigmārs

F G

Gāga Anita
Gavare Alvida
Geiba Jānis
Grabovska Olita
Groce Ināra
Gutāne Sarmīte

I

Igaune Staņislava
Indričāns Viktors
Ivanova Kristīne

J

Jankovska Līvija
Jegorova Anna
Jonikāne Sandra

K

Kaļva Inta
Kaminska Lorija
Kartašovs Oļegs
Kivleniece Inta
Klīmask Jāk
Kļimanova Irina
Kondratenko Jurijs
Krīviņa Daina
Kudiņš Valdis
Kuklis Jurijs
Kuņķo Aļona
Kursīte Inese
Kursītis Visvaldis

L

Laakso Lauri
Labanovskis Pēteris
Liepniece Ineta
Linarte-Ruža Ilona
Luganovs Intars

M

Maļina-Tabūne Iveta
Melluma Aija
Melnace Lonija
Mičule Ilze
Mihejeva Lilija

N

Nadeždins Vladimirs
Nagle Inese
Ņikitins Vladimirs

O

Orbidāns Raimonds
Osis Juris
Ozoliņa Līga

P

Pastare Lidija
Pastars Juris
Pauliņš Ivars
Pitrāns Jānis
Pīzelis Aivars
Piziča Iveta
Plesņa Inese
Plone Iveta
Pudovkina Vasilisa
Pūga Elīna

R

Raciņa Dace
Rasims Guntis
Romanovskis Edgars

S

Serdāne Imanta
Sokolova Marija
Smelcere Guna
Sprudzāne Ināra
Stabulniece Ilze
Stāmere Valentīna
Stepiņš Valdis
Strazds Andris
Strūberga Inga,
Sutins Jānis
Šicāne Vaira
Šķiņķis Pēteris

T

Tabore Sarmīte
Teilāns Ģirts
Teirumnieks Edmunds
Terza Marina
Tiltiņa Iveta
Tisenkopfs Tālis
Tolmačova Olga
Troška Jānis

U V

Vaidere Anna
Valaine Ineta
Veligurska Jelena
Vi
.gule Sandra
Virbule Benita
Visocka Evelīna
Vogule Nadežda
Vogule Olga

Z

Zagorskis Andrejs
Zuģickis Oskars
Zunda Inga
Želtkova Viktorija
Žukovska Lilija

IEVADS

Tavās rokās ir Latgales stratēģija 2035. Īsta kā pati Latgale.

Balstoties iepriekšējo 20 gadu pieredzē un četru mēnešu intensīvā darbā, vairāk kā 100 Latgales reģiona pārstāvji (skat. iepriekšējā lapā) ir izdomājuši veidus, kā Latgalei augt un attīstīties, celt labklājību un radīt ienākumus, vairot pašapziņu un kļūt pazīstamai pasaulē.

Ir nepieciešama Latgales reģiona cilvēku, iestāžu un uzņēmumu vienošanās par stratēģiskajiem virzieniem un darbībām, lai attīstītu ekonomiku un radītu ienākumus Latgales iedzīvotājiem. Katra no stratēģijā minētajām rīcībām ir saistīta ar konkrētām vietām un organizācijām, un Latgale ir kopēja mūsu rūpju un atbildības zeme.

Stratēģija atbalsta darītājus un jaunas idejas. Nākotne sākas ar brīdi, kad mēs izbeidzam vainot citus savās nelaimēs un paši uzņemamies atbildību. Paši izvēlamies radīt un noteikt nākotni.

Darīt visu nozīmētu nedarīt neko. Prioritātes rodas, kad kāds piekrīt to darīt, mērķi ir mūsu patiesās ieceres. Nav vieglu risinājumu. Stratēģija nosaka Latgales reģiona attīstības politiku. Tā atspoguļo veidus un ceļus, pa kuriem ejot, Latgalē iespējama izaugsme. Stratēģija ir pamats saskaņotām darbībām un projektiem, un ietvars finansējuma piesaistei.

Svarīgi ir iesākt procesus, mēģināt, veikt nelielas darbības – sasniegt pirmos rezultātus un tad virzīties tālāk. Stratēģija necenšas uzminēt nākotni – tā virza mūs vēlamās un iespējamās nākotnes virzienā. Mēs tikai ieskicējam nākotnes kontūras un lielos mērķus, par kuriem domāt.

Stratēģija nav iepirkumu saraksts labai dzīvei un tai ir savi ierobežojumi. Drīzāk tā ir pienākumu, iespēju un uzdevumu saraksts. Tāpēc stratēģijas izveides procesā ir notikusi konkretizācija – izvēlētas un paskaidrotas darāmās lietas.

Mazāk ir vairāk. Ja lasītājam ir nepieciešama plašāka informācija par stratēģiju, tā atrodama interneta vietnē

www.latgalestrategija.lv

Jebkurā diennakts laikā Jums ir iespēja „noskatīties” stratēģiju

[www.youtube/latgalestrategija](https://www.youtube.com/watch?v=latgalestrategija)

LATGALES STĀSTS

Ja visā Latvijā 2010.gada sākumā dzīvotu 663 cilvēki, tad **Latgalē dzīvotu 100 cilvēku**, no kuriem:

53 būtu **sievietes**, bet **47** - **vīrieši**

59 dzīvotu pilsētās (no tiem **31** Daugavpilī, 10 Rēzeknē, pa **3** Krāslavā, Ludzā un Līvānos, pa **2** Balvos un Preiļos, pa vienam Ilūkstē, Dagdā, Kārsavā, Viļānos un Zilupē),
41 – ciemos un laukos

13 būtu bērni, **21** – pensijas vecumā

43 būtu nodarbinātie, **11** – bezdarbnieki

20 būtu darbspējas vecumā, bet nestrādātu un nemeklētu darbu

45 būtu latvieši, **39** – krievi, **7** – poļi, **5** – baltkrievi, **1** – ukraiņi un lietuvietis, **2** – citas tautības pārstāvji

Latgales plānošanas reģiona platība ir 14 549 km².

Latgale ir lielāka kā Kipra, Melnkalne vai Luksemburga.

Iedzīvotāju skaits 2010. gada sākumā sasniedza 340,0 tūkstošus.

Tas ir vairāk kā Islandē un tikai nedaudz mazāk kā Luksemburgā.

Iedzīvotāju blīvums teritorijā ir 23,4 iedzīvotāji uz 1 km². Bez republikas pilsētām – tikai 13,8 iedzīvotāji uz 1 km²

Aptuveni 15% reģiona iedzīvotāju strādā ārpus Latvijas.

Nodarbinātie – 141.5 tūkstoši cilvēki (**42%** no visiem iedzīvotājiem jeb **51%** no iedzīvotājiem 15-74 gadu vecumā, 2009. gadā). **Bezdarba līmenis – 36.7 tūkstoši** cilvēku (**21%** no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem). Darbspējas vecumā ir **228 tūkstoši** iedzīvotāju.

IKP uz vienu iedzīvotāju – 3.4 tūkstoši LVL (2007. gadā, **53%** no Latvijas vidējā rādītāja (Latvija ieņem 56. vietu pasaulē pēc šī rādītāja, **Latgale atrastos 93. vietā**). 2010. gada jūlijā **vidējā darba alga – 316 LVL mēnesī**.

Īpašās iezīmes

- **Daugavpils un Rēzekne** – reģiona ekonomikas dzinējspēki.
- **Mazpilsētu tīkls** ļauj nodrošināt pakalpojumu pieejamību salīdzinoši plašām teritorijām.
- **Nepārveidotā vide un dabas vērtību kopums** (Latgale – zilo ezeru zeme, Daugavas ieleja, Rāznas nacionālais parks u.c.) ļauj vērtēt dabu kā nozīmīgu nākotnes kapitālu.
- **Transporta koridori**, kas šķērso teritoriju.
- **Daugavpils un Rēzeknes universitātes.**
- **Latgales lielie uzņēmumi.**
- **Daugavpils sociālais dienests.**
- **Daugavpils ir Marka Rotko dzimtene**
- **Aglonas bazilika** ir reģionāla mēroga reliģiskais centrs
- **Spīdvejs** – starptautiski atpazīstamākais sporta veids reģionā

Latgales reģionālā identitāte – latgalietis ir lepns par Latgali. Latgaliešu valoda. Atšķirīgais, daudzveidīgais kultūrvēsturiskais mantojums. Cilvēciskais mērogs

LATGALES PORTRETS

SOMIJA 5 mlj. iedz.
IGAUNIJA 1,3 mlj. iedz.

Sanktpēterburga un apkaime
5 mlj. iedz.

Pleskava
200 tūkst. iedz.

KRIEVIJA
140 mlj. iedz.

ZVIEDRIJA
9 mlj. iedz.

Rīga un apkaime
1 mlj. iedz.

JĒKABPILS

Maskava un apkaime
17 mlj. iedz.

LIETUVA
3,2 mlj. iedz.

BALKRIEVIJA
10 mlj. iedz.

Vilņa
550 tūkst. iedz.

Minska
2 mlj. iedz.

Latgales reģions apveltīts ar **bagātiem meža resursiem** – meži aizņem **561,8 tūkstošus ha** **561.8 tūkstoši ha** (39% no reģiona kopplatības)

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem **45%** reģiona teritorijas – tas ir **lielāks īpatsvars** nekā citos plānošanas reģionos, izņemot vienīg Zemgali.

Latgale atrodas līdzās bagātajai Skandināvijai un ES vienotajam tirgum, Krievijai

400 miljoni klientu
2 stundu lidojuma attālumā.
800 000 cilvēku 2 stundu
brauciena attālumā.

TENDENCES

ĢEOPOLITIKA

Saikne ar apkārtējiem reģioniem – visu reģionu spēks. Pasaulē robežas izzūd. Latgalei robežu atvēršana nozīmēs pozitīvu pārrobežas plūsmu no Krievijas un Baltkrievijas uz Latviju. Stipras reģiona ekonomikas (Somija, Zviedrija, Norvēģija, Vācija) nodrošina ilgtermiņa stabilitāti nākotnē.

UZŅĒMĒJDARBĪBA UN RAŽOŠANA

Esī unikāls vai pielāgojies lielajiem. Lielo korporāciju izaugsme un dominance. Ārpakalpojumu iespējamība un nišas produktu ražošana. Tīklošanās un savienojamības nozīme visās norisēs. Uzņēmumu klasteru veidošana, sadarbība inovācijās, ražošanā un mārketingā.

DARBASPĒKA POLARIZĀCIJA / MIGRĀCIJA

Vadītāji, kvalificētie speciālisti un strādnieki. Robežu atvērība nosaka darbaspēka mobilitāti. Zema darba samaksa veicina darbaspēka migrāciju. Starptautiskā migrācija pasaulē pieaug un visvairāk imigrantu ieceļo no Āfrikas un Āzijas valstīm. Latgalē imigrantu pieaugums būs saistīts ar pieprasījumu pēc darbaspēka un dos ieguldījumu reģiona attīstībā. Darba tirgus dinamika un pieprasījums pēc jaunām kompetencēm.

ENERĢIJA

Neatjaunojamie enerģijas resursi pasaulē izsīkst un aizvien vairāk tiek attīsta atjaunojamās enerģijas ražošana. Latgalei ir ievērojams potenciāls atjaunojamās enerģijas ražošanas un importa jomā.

IEDZĪVOTĀJU SKAITA UN STRUKTŪRAS IZMAIŅAS

Pasaulē iedzīvotāju skaits pieaug, bet Eiropas iedzīvotāji noveco un samazinās iedzīvotāju skaits darbaspējas vecumā. Neveicot papildus darbības, Latgales iedzīvotāju skaits līdz 2030. gadam samazināsies par 80 tūkstošiem.

URBANIZĀCIJA

Visā pasaulē sarūk lauku reģionu iedzīvotāju īpatsvars, palielinās pilsētu iedzīvotāju skaits un palielinās metropoļu loma. Arī Latgalē attīstības dzinējspēki ir spēcīgi centri – Daugavpils un Rēzekne.

PĀRTIKA

Pasaules iedzīvotāju skaita un arī globālā vidusslāņa pieaugums palielina pieprasījumu pēc pārtikas, un nākotnē iespējama pārtikas ražošanas sistēmas krīze. Latgalē pārtikas ražošana kļūs par nozīmīgu biznesa sektoru.

LATGALES IESPĒJAS

Atvērtība, spēja mainīties un daudzveidība

Latgale nākotnē dzīvos arvien mainīgākā pasaulē – globalizācijas rezultātā izzūd tradicionālās robežas, mainās reģionu saimnieciskā loma, to vieta darba dalīšanā.

Eiropā Latgalei ir iespējas kļūt par **pierobežas reģiona lideri**. Spēja mainīties un sadarboties Baltijā, ar kaimiņiem Baltkrievijā un Krievijā veido ekonomisko stabilitāti un ir pamats augšupejai. Stiprinot esošās un iekļaujoties jaunās nišās Latgalei ir iespējas ciešāk iesaistīties **jaunās uzņēmumu virknēs starptautiskā arēnā**. Latgalei kā zemāku izmaksu teritorijai paveras iespējas piesaistīt **mobilās investīcijas** uzņēmumos un apakšuzņēmumos.

Resursi un nelīdzsvarotība

Pakalpojumu un ražošanas ekonomika, kā arī dinamisks dzīves veids rada pasaulē pieaugošu enerģijas un pārtikas patēriņu aizvien ierobežotāku resursu apstākļos. Salīdzinoši zema Latgales reģiona iedzīvotāju blīvums, pieejamie atjaunojamo enerģētisko resursu avoti un zināšanas ir nosacījumi, kas ļauj uzņemties ilgtspējīgas attīstības līdzsvarotāja lomu.

Pasaulei saskaroties ar klimata izmaiņām, kuras iezīmējas ar atmosfēras pasiltināšanos, gaisa un ūdens masu cirkulācijas izmaiņām, šobrīd kļūst apdraudētas ļoti jutīgas – bieži apdzīvotas, kā arī tehnoloģiski augsti attīstītas teritorijas. Latgales vieta pārejas telpā starp kontinentāla un jūras klimata ietekmēm nodrošina stabilākus vides apstākļus un lētāku zemes apsaimniekošanu.

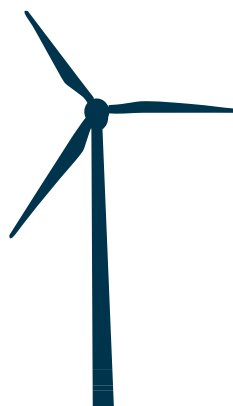
Pilsētas

Pasaules ekonomiskās un sabiedriskās dzīves prasības mūsdienās izvirza pilsētas kā galvenās apdzīvotās vietas. Proporcija starp lauku un pilsētu iedzīvotāju sadalījumu pastāvīgi pieaug pilsētu virzienā. Turklāt līdz ar mobilitātes strauju pieaugumu, samazinoties dzīves veida atšķirībām, arvien plašākas kļūst lielo pilsētu un to piepilsētu telpas.

Urbanizācijas gaitā, mainīgas ekonomikas un mobila darbaspēka situācijā arvien lielāka loma ir starptautiskā, nacionālā un reģionu mērogā specializētām pilsētām un teritorijām. Latgales pilsētu profilēšanās vēl nav notikusi, Daugavpils un Rēzekne nākotnē var kļūt par Baltijas mēroga zināšanu un ražošanas centriem.

Sabiedrība, kultūra un uzņēmība

Visdinamiskākās, saimnieciski efektīvākās sabiedrības mūsdienu pasaulē raksturo laba pārvaldība un uz sabiedrības līdzdalību balstīta pašorganizācija. Šīs sabiedrības raksturo migrācijas ietekmēta, multikulturāla struktūra, sabiedrības grupu daudzveidība, atvērtība valodām, investīcijas izglītībā un zinātnē. Informācijas sabiedrībām nepieciešamā savienojamība, mērķorientēta pārvaldība un horizontāla sadarbība īstenojas sociālajos un biznesa tīklos. Tā izpaužas saimnieciski kā sabiedrībā plaši sakņota komercaktivitāte ar lielu mazo uzņēmumu īpatsvaru ekonomiskajā telpā. Latgale vēsturiski ir veidojusies kā daudzkulturāla, daudzu valodu un kultūru zeme, kas cieši saistīta ar Vidzemi, pārējiem Latvijas reģioniem, Igauniju, Krieviju, Baltkrieviju un Lietuvu. Šīs saiknes izpaužas ģimeniski un mazajā komercdarbībā, bet jau tuvā nākotnē paveras iespējas plašāk „atvērt” reģiona izaugsmes potenciālu sadarbībai un zināšanās balstītai ekonomiskai aktivitātei.

Latgales stratēģijas lielais uzdevums ir panākt straujāku reģiona ekonomisko attīstību, lai celtu cilvēku ienākumus, saglabātu un vairotu Latgales bagātīgo potenciālu un padarītu Latgali par pievilcīgu dzīves vidi arī nākamajām paaudzēm.

Lai to paveiktu, nepieciešamas izmaiņas reģiona ekonomikas struktūrā, **būtiski palielinot privātā sektora īpatsvaru** pievienotās vērtības radīšanā (vienlaikus saglabājot darbavietas sabiedriskajā sektorā, kas ir un būs nozīmīga sastāvdaļa izaugsmes sekmēšanā).

Stratēģijas mērķis līdz 2020. gadam ir **dubultot vidējās algas līmeni** līdz 600 LVL mēnesī.

Pie šādām darbaspēka izmaksām Latgale joprojām saglabās savu konkurētspēju, salīdzinot ar Skandināvijas un citām Eiropas Savienības valstīm.

Tikai šāda scenārija gadījumā kļūst iespējama būtiska dzīves kvalitātes uzlabošanās un aktīvas sabiedrības veidošanās. Ir nepieciešams radīt 30 000 jaunu darbavietu, vienlaicīgi saglabājot esošās (esošajiem uzņēmumiem kāpinot darbības efektivitāti).

Tūlītējās darbības ir vērstas uz ārējās migrācijas un iedzīvotāju skaita samazināšanās apturēšanu. Ilgtermiņā, līdz 2035. gadam reģiona iedzīvotāju skaits ir jānotur lielāks par **300 000 iedzīvotāju.**

GUDRĀ LATGALE

2035. gadā Latgalē dzīvo 300 tūkstoši cilvēku.
Tos raksturo vārdi – tīklojums, sadarbība un ātrums.

2035

(VIZIJA)

Latgalei ir īpašas attiecības ar kaimiņu teritorijām – Sanktpēterburgas reģionam tā ir **četrus sezonu atpūtas vieta**, Baltkrievijai – sadarbības partneris, integrējoties **ES** (jo īpaši izmantojot Daugavpils pieredzi)

Kopumā pierobežas reģionā Latgalei ir **līdera loma pārrobežu sadarbībā** – tā spēj apvienot un konsolidēt apkārtējās teritorijas. Latgale ir izmēģinājumu poligons **„zaļajai enerģijai”** un **līderis dabas resursu prasmīgā izmantošanā**.

Lauku teritorijās dzīvojošajiem cilvēkiem ir nodrošināta reģiona iekšējā sasniedzamība – no jebkuras teritorijas **30 minūšu laikā** ir sasniedzams attīstības centrs.

Kravu un pasažieru plūsma pa Austrumu-Rietumu un Ziemeļu-Dienvidu koridoriem nosaka iespējamību jaunu transporta pakalpojumu izveidei un loģistikas attīstībai.

Latgales uzņēmumus raksturo lielu vietējo un ārvalstu uzņēmumu darbība Daugavpilī un Rēzeknē tradicionāli spēcīgajās nozarēs – **metālapstrādē, kokapstrādē**, pārtikas rūpniecībā, un tos papildinoša vidējo un nelielo uzņēmumu darbība **visdažādākajās nozarēs** – loģistikā, „zaļā ekonomika”, u.c.

Latgales universitāte ar divām „universitāšu pilsētiņām” Daugavpilī un Rēzeknē nodrošina **„izcilības centru”** (universitātes+bizness+pētniecība+apmācības) pastāvēšanu un plašāku tīklojumu ārpus reģiona robežām, veidojot **„pārrobežu izglītības centru”**.

Rīga

Līvāni

Preiļi

Balvi

Rēzekne

Ludza

Daugavpils

Krāslava

Trīs ceturtdaļas iedzīvotāju mājās pilsētās, pilsētu tīkls (Balvi, Ludza, Rēzekne, Preiļi, Līvāni, Krāslava) ar savām lomām ir attīstības dzinējspēks. Daugavpils starptautiskā centra lomu papildina sekmīga **lidostas darbība**.

STRATĒGISKIE VIRZIENI

Latgales stratēģija nosaka četrus stratēģiskos jeb „atsēgas” virzienus, kuri tiešā veidā ir saistīti ar galvenā mērķa sasniegšanu. Tie ir arī cieši saistīti savstarpēji, vienlaikus katrs prasot speciālus uzdevumus.

Reģions kā dzīves telpa var attīstīties vienotībā, ko nodrošina organizēta vietu un aktivitāšu savienojamība, biznesa un pārvaldības prasmes un laba organizācija, kam jākalpo efektīvas uzņēmējdarbības atbalstam.

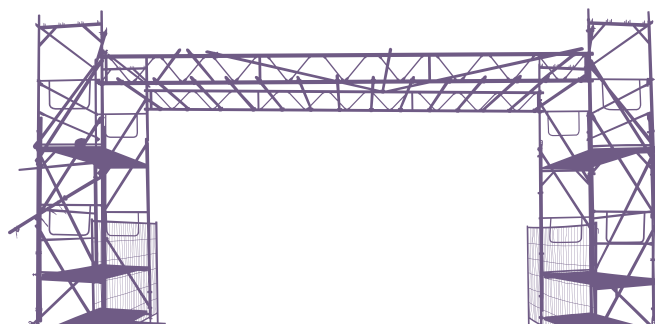
PRASMES

Prasmes ietver zināšanu ieguvu un to atbilstošu pielietošanu darbā un ikdienas dzīvē. Prasmju veidošanā liela, bet ne vienmēr izšķiroša loma ir izglītības sektoram. No sektorā strādājošo personīgajām prasmēm lielā mērā būs atkarīga veiksmīga pasākumu realizācija. Pirmsskolas izglītība, mūžizglītība, pašmācība u.c. ir prasmju veidošanas procesi.

Darbu izpildes procedūras, atbildība par rezultātu veido prasmes, kas nepieciešamas, lai pielāgotos pasaules izaugsmes ātrumam un pastāvīgi pieaugošajām kvalitātes prasībām. Tam nepieciešama pastāvīga prasmju pilnveidošana – darbiniekiem uzņēmumu vajadzībām, ārstiem, skolotājiem, vadītājiem – katram Latgales reģionā dzīvojošajam.

SAVIENOJAMĪBA

Savienojamība ir īstenojama tehniski un sociāli. Tehniskie jeb infrastruktūras risinājumi ceļu, satiksmes, informācijas pārraides, savienotu transporta veidu un mezgla vietu formās nepieciešami lai samazinātu „attālumu laikā”, radītu pakalpojumu pieejamību, drošību un ātru komerciālās darbības apriti. Sociālie tīkli un biznesa tīkli nepieciešami, lai veidotu un realizētu jaunas idejas.

GUDRA PĀRVALDĪBA

Pārvaldība ietver gan valsts un pašvaldību organizētu teritoriju un jomu mērķtiecīgu uzturēšanu un attīstības vadību, gan arī sabiedriskās līdzdalības procesu. Pašvaldībām ir jāklūst par reģiona attīstības dzinējspēku – iniciējot un koordinējot partnerību un sadarbību institūciju, uzņēmumu, sabiedrisko organizāciju un aktīvo cilvēku starpā. Pašvaldībās ir izveidojušies resursi un prasmes, lai jau tuvākajos gados strauji pārņemtu teritoriju un visa reģiona ekonomiskās veicināšanas iniciatīvu. Tas iespējams aktīvas un pašorganizētas sabiedrības situācijā, un ekonomikas veicināšana reģionā kopumā ir viena no galvenajām t.s. horizontālajām prioritātēm ātra attīstības tempa rezultātu sasniegšanai.

EFEKTĪVI UZŅĒMUMI

Esošie uzņēmumi un jaunu uzņēmēju un to veidotu jaunu uzņēmumu vairošana vienlaikus ar mērķtiecīgu atbalstu komerciāli efektīvai uzņēmējdarbībai ir reģiona ekonomiskās izaugsmes pamatā. Tam jārealizējas kā atbalstam apgrozījuma pieaugumam, eksportspējas palielināšanai, investīcijām ražošanas kapacitātē, produktivitātes palielināšanai, peļņas pieaugumam, nodarbinātības pieaugumam un jaunu darba vietu radīšanai. Reģiona un pašvaldību uzdevums ir struktūru un procesu veidošana prasmju attīstībai, jaunu zināšanu piesaistei, tīklošanai, tehnoloģiskam un infrastruktūras atbalstam.

LATGALES SAVIENOJAMĪBA

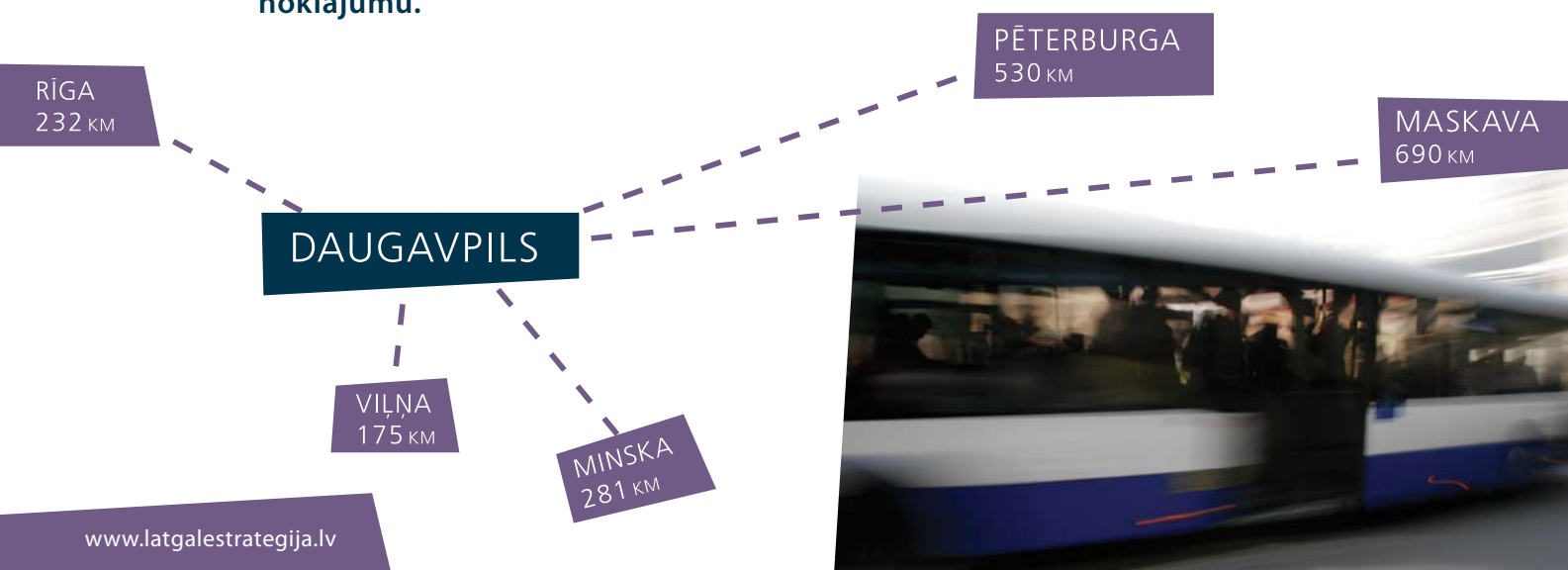
/CEĻI, DZELZCEĻI, LIDOSTAS, ROBEŽAS, TELEKOMUNIKĀCIJAS/

Ātra un neapgrūtināta cilvēku, preču un pakalpojumu plūsma ir viena no svarīgākajām labi strādājošas ekonomiskās sistēmas sastāvdaļām. Latgales reģionam ir svarīgi nodrošināt iekšējos savienojumus (tie atbalsta un nosaka apdzīvojuma struktūras attīstību un pakalpojumu pieejamību reģionā) un ārējo savienojamību (ar kaimiņu reģioniem un ārvalstīm). Savukārt IKT tīklu attīstība nodrošinās „digitālās plaisas” mazināšanos reģionā un dos jaunas uzņēmējdarbības iespējas.

Svarīgi ir šādi savienojumi:

- **nokļūšana reģiona centros** – radiālo struktūru izveide
(no jebkuras vietas 30 minūšu laikā līdz tuvākajai pilsētai / attīstības centram un 45 minūšu laikā līdz nacionālas nozīmes pilsētai)
- **Austrumu-Rietumu un Dienvidu-Ziemeļu koridori**
(dzelzceļš/autoceļi – multimodālās asis)
- **dzelzceļa savienojums ar Rīgu**
(nodrošinot nokļūšanu Rīgā no Daugavpils vai Rēzeknes 2 stundu laikā)
- **autosatiksmē ar Rīgu** (četrus joslu autoceļš Daugavpils-Rīga un Rēzekne-Rīga)
- **Daugavpils lidostas savienojumi** ar Rīgu, Minsku, Sanktpēterburgu un Viļņu, kā arī ar citām Eiropas pilsētām
- **Austrumu stīgas projekts**
esošie **robežšķērsosanas punkti** ar Krieviju un Baltkrieviju, jaunu robežšķērsosanas punktu izveide
- **platjoslas interneta savienojums** visā teritorijā – atbalsts pakalpojumu pieejamībai un uzņēmējdarbībai

Savienojamība nodrošinās mobilitāti, elastību, informētību un ne-ierobežotību dažādos veidos un laikā, kā arī minimālo standartu noklājumu.

LATGALES PRASMES

/CILĒKRESURSU ATTĪSTĪBA/

Pasaules attīstības ātrums nosaka nepieciešamību pēc nepārtrauktas prasmju pilnveidošanas. Reģionā strādājošo prasmēm ir jāatbilst darba tirgus vajadzībām, uzņēmumiem jābūt spējīgiem pielāgoties konkurences prasībām. Paaugstinot prasmes, kļūstam efektīvāki un spējam radīt augstākus ienākumus.

Latgalē ir nepieciešama stabila sistēma prasmju uzlabošanai. Šajā procesā jāiesaista visi reģionā esošie resursi – Daugavpils un Rēzeknes universitātes, arodvidusskolas, vidusskolas, pamatskolas un bērnudārzi, mākslas skolas. Būtiskākais – nākotnē šīm iestādēm jāstrādā ciešā sadarbībā ar uzņēmējiem un pašvaldībām.

Svarīgākie pasākumi:

- profesionāla un laikā atvērta izglītība
- **prasmes nopelnīt – uzņēmība un uzņēmējdarbības prasmes**
- radošas domāšanas prasmes
- prasmes izmantot tehnoloģijas
- prasmes izmantot internetu un iegūt maksimālo labumu no tā pieejamības
- sarunāšanās un sadarbības prasmes
- prasmes novecojot piedalīties darba tirgū
- jauna veida biznesa modeļi, izmantojot reģiona esošos (un topošos) sociālās sfēras studentus (rodot pielietojumu psihologiem un filologiem reģiona attīstībai)

Daugavpils universitāte + Rēzeknes universitāte = Latgales universitāte
ar divām universitāšu pilsētiņām Rēzeknē un Daugavpilī

Galvenās tēmas šobrīd:

- profesionālās izglītības *nostiprināšana*
- universitātes un to loma
- mūžizglītība
- inovatīvas pieejas nodarbinātības jautājumiem

Jārealizē pasākumu kopums, lai mainītu iedzīvotāju attieksmi pret uzņēmējdarbību – celtu uzņēmējdarbības prestižu. Jāiedibina un jāpopularizē tādas vērtības kā pārticība, neierobežotas iespējas un brīvība, ko dod uzņēmēja dzīvesveids, cieņa pret cilvēku, kas dod darbu citiem. Jāstāsta veiksmes stāsti.

GUDRA PĀRVALDĪBA

/PAKALPOJUMU PIEEJAMĪBA UN REĢIONA TELPISKĀ STRUKTŪRA /

28% no Latgales reģiona pievienotās vērtības veido valsts pārvalde un publiskie pakalpojumi, kas ir divas reizes vairāk kā vidēji Latvijā.

Pašvaldībām ir jārada pamats pilnvērtīgai reģiona resursu izmantošanai. Jāuzsāk ciešāka sadarbība ar valsts un publisko sektoru, kas virzīta dažādu sniegto pakalpojumu procesu integrācijas virzienā (pārvarot valsts pārvaldes noteikto vertikālo struktūru robežas). Rosības tīklojuma izveide – organizāciju satikšanās un jaunu lomu piešķiršana.

Pakalpojumu pieejamība lauku teritorijās

Reģionāla mēroga pakalpojumu uzlabojumi un jaunu pakalpojumu modeļu izveide (ārpaikāpojumi, e-pakāpojumi, kopējie pakāpojumi, u.c.). Pakāpojumu tīkls ar dažādas nozīmes mezglu punktiem (atšķirīgiem pēc ātruma/pārkājuma). Multifunkcionālu iestāžu veidošana (novada pārvalde + skola + bibliotēka + pasts sociālie dienesti +). Lomu dažādošana ļaus nodrošināt pakāpojumus vietās, kur citādi tas nākotnē nebūs iespējams, uzlabojot to kvalitāti.

Pilsētu izcilība

Pilsētas koncentrē zināšanas, darba vietas, sabiedriskos un komerciālos pakāpojumus, kā arī satiksmi un infrastruktūru. Tās nodrošina atbalsta saiknes ar citām apdzīvotām vietām un lauku teritorijām reģiona mērogā. Nākotnē pilsētās dzīvos trīs ceturtdaļas reģiona iedzīvotāju un tieši stipras pilsētas ir reģiona izaugsmes priekšnoteikums.

Pilsētas, kurām ir skaidri saprotamas to dažādās lomas un kuras tās spēlē reģiona, valsts un pasaules līmenī. Daugavpils – starptautiska līmeņa pilsēta. Rēzekne, Balvi, Ludza, Līvāni, Preiļi un Krāslava – reģiona attīstības centri un partneri valsts un starptautiskā līmenī. Dagda, Ilūkste, Viļaka, Kārsava, Viļāni un pārējie novadu centri – vietējie attīstības centri ar līdzdalību reģiona un valsts līmenī.

EFEKTĪVI UZŅĒMUMI /UZŅĒMUMI UN UZŅĒMĒJDARBĪBA/

Uzņēmējdarbība rada ienākumus. Pašlaik Latgalē ir ļoti vāji attīstīts privātais sektors, tā lomu nepieciešams būtiski paaugstināt.

Uzņēmējdarbība ir dažāda. Tai ir nepieciešamas atšķirīgas atbalsta formas dažādos attīstības posmos. Turpmāko divu gadu uzdevums ir radīt vienkāršu, Latgales situācijai atbilstošu uzņēmējdarbības atbalsta struktūru, kas balstīta uz reģiona uzņēmēju vajadzībām un kuras pamatu veido esošās organizācijas reģionā. Tā ir pilnveidojama laika gaitā, bet sākt nepieciešams ar vienkāršām lietām.

Darbības kategorijas:

- **atbalsts uzņēmējdarbības uzsācējiem** (t.sk. bērnudārzu un skolu programmas, sociālo uzņēmumu veidošana/darbība)
- **atbalsts esošajiem uzņēmējiem** – ražošanas atbalsta programmas un specifisku tēmu programmas (piemēram, jauno tehnoloģiju izmantošana, kvalitatīva darbaspēka nodrošināšana, eksporta sekmēšana, ražošanas kvalitāte un efektivitāte, vadības kvalitāte un efektivitāte, piegādes ķēžu attīstība)
- **jaunu uzņēmumu piesaiste reģionam**
- reģiona spēku apvienošana zem perspektīvo **nozaru moto** (darbības programmas Pārtika, Mašīnbūve, Kokapstrāde u.c.) tehnoloģiju pārnesei, produktu izstrādei, pozicionēšanai, noietam un tālākiem klasteriem.

Ikdienas darbībās jāpilnveido saikne izglītības iestādes - uzņēmumi, radot pamatu inovatīvām darbībām, pētniecības un uzņēmējdarbības saistībai.

Reģionā nepieciešama jaunu ražošanas teritoriju izveide (piedāvājumā esošās teritorijas nereti ir neiespējami izmantot īpašnieku augsto prasību dēļ). Vienlaikus vajadzīgs atbalsts bijušo ražotņu teritoriju sakārtošanai.

Inovācijas ir iespējamās visos uzņēmējdarbības līmeņos un tām jāklūst caurvijošām visam procesam – katrā sektorā un dzīves jomā (procesa, produkta, biznesa modeļu, sadarbības u.c. inovācijas).

Pilsētu teritorijās jāveido biznesa „oāzes” – atvērtas, pieejamas, aktīvas teritorijas ar paaugstinātu uzņēmēju koncentrāciju. Tas ir pilsētplānošanas uzdevums.

IEVIEŠANAS PLĀNS / ETAPI JAUNIE "ATTĪSTĪBAS PARTNERI"

Vienīgi ciešāka iekšējā integrācija un savstarpēja sadarbība ļaus nodrošināt reģiona attīstības procesus. Stratēģija veidota, lai tā kļūtu par pamatu Latgales reģiona vajadzību definēšanai nacionālajā līmenī un finansējuma piesaistei no valsts budžeta un ES. Īpaša vērība ir vērsta nākamajam (2014-2020) ES finanšu periodam, kurā Latgales programma jāiekļauj kā atsevišķa sastāvdaļa.

Procesu iespējams nodalīt 3 atsevišķos posmos:

2010-2013

2014-2020

2020 +

Nākamā gada laikā jā sagatavo visi nepieciešamie priekšnosacījumi darbības programmu realizācijai (vienošanās, projektu pieteikumi, izpētes u.c.). Laika posmos jādefinē sasniedzamie starpstāvokļi.

Valsts līmeņa sarunās nākamā plānošanas perioda dokumentos jā nostiprina Latgales stratēģijas un darbības programmu idejas, nodrošinot finansējumu programmās minēto pasākumu kopumu realizācijai.

Tuvāko triju gadu laikā darbības programmas jā realizē, veltot lielāko uzmanību pieejamo finanšu instrumentu mērķtiecīgai izmantošanai un projektu koncentrācijai stratēģiskajos virzienos.

Laika posms **no 2014. līdz 2020. gadam** ir uzskatāms par aktīvu darbības programmu realizācijas periodu (pateicoties ES finansējuma mērķtiecīgam izlietojumam reģiona programmā). Pēc 2020. gada jā veic stratēģijas un programmas kompleks izvērtējums un nepieciešamības gadījumā jā definē jauni mērķi.

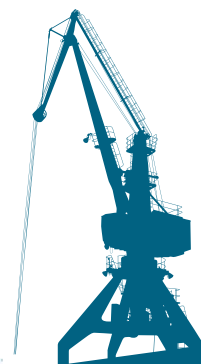
Sadarbības partneri

Pašvaldības nav vienīgās atbildīgās par attīstību reģionā, tās ir tikai daļa no attīstības procesa. Pašvaldību rīcībā ir tikai 20% finanšu līdzekļu. Latgales pašvaldības radīs un popularizēs idejas, īstenos programmas, kurās līdzdarbosies plašāks partneru loks.

Nozīmīgākie sadarbības partneri:

- reģiona valsts iestādes (VID, VSAA, VZD u.c.)
- lielie valsts uzņēmumi un uzņēmumi ar valsts kapitāldaļām (LMT, Lattelecom, LVM, airBaltic u.c.)
- privātās korporācijas un uzņēmumu grupas
- skolas

Jaunu atbildību atrašana un „jauni spēlētāji” Latgalē ir stratēģijas fokuss – cilvēki un grupas, kuri iepriekš nav bijuši iesaistīti attīstības procesos. Latgales labākā eksportprece pēdējo 70 gadu laikā ir bijuši cilvēki. Ir vērts iesaistīt šos cilvēkus attīstības procesos.

Lattelecom

airBaltic

DARBĪBAS PROGRAMMU SARAKSTS

Darbības programma ir reģionāla mēroga pasākumu kopums ar konkrēti sasniedzamu rezultātu un noteiktiem dalībniekiem, labuma saņēmējiem un sadarbības partneriem. Katrai programmai ir noteikta sava vadošā iestāde reģionā, kas pilda programmas koordinatora un vadošā partnera lomu.

Programmu izveide balstīta uz diviem pamatprincipiem:

- reģiona vajadzības
- iesaistīto pušu gatavība piedalīties

Programmu ieviešanu koordinēs Latgales plānošanas reģions.

Latgale ID Programma ražošanas attīstībai Latgalē.
Uzņēmumu atbalsta programma.

Fonds Finanšu instrumentu programma.
Darbības programmu darbības programmu finanšu mehānismi.
Programma projektu kapacitātei.

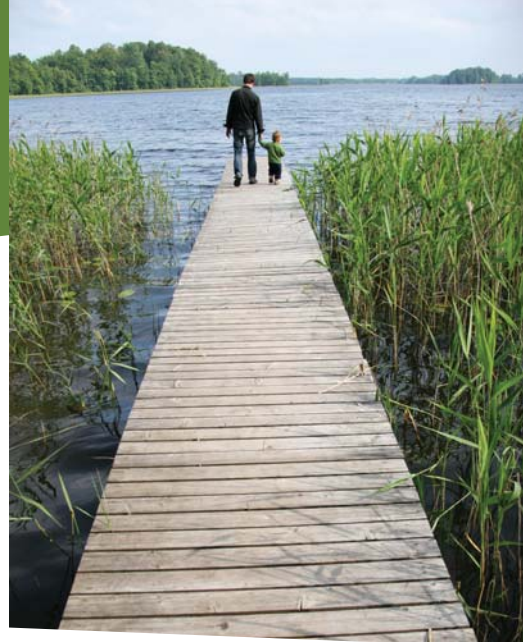
Pārtika Reģiona ekonomikas programma – zemnieku, lauksaimniecības pārstrādes uzņēmumu, augstskolu, pašvaldību, profesionālo skolu un saistīto nozaru apvienojošs ietvars nodarbinātības un reģiona ienākumu paaugstināšanai.

Pierobeža Teritoriāla programma, pamatota LIAS 2030.
Ietvars pamatojumam par pārējo programmu vajadzību.

Skola + Latgales gaismas tīkls ar skolotāju centrā.
Lauku pakalpojumu un sociālo tīklu programma.

Daugavpils

Starptautiskas pilsētas programma.

Latgales reģiona pievilcība

Latgales veicināšanas/mārketinga programma (t.sk. sporta un kultūras pasākumi)

Sociāli atbildīgā Latgale

Sociālā programma nabadzības novēršanai un atstumto sociālo grupu iekļaušanai sabiedrībā, reģiona sociālās kompetences pārākuma demonstrēšana.

Savienojumi

Infrastruktūras attīstības programma transportam, sakariem un informācijai.

Attīstības centru tīkls

Pamatota LIAS 2030. Balvi, Ludza, Preiļi, Krāslava, Līvāni, Rēzekne, Daugavpils. Policentriskas attīstības programma.

Ezeri

Dabas resursu gudra izmantošana un aizsardzība, tūrisms.

Novadu programma

Reģiona programma novadu centru atbalstam.

Zaļā enerģija

Alternatīvie enerģijas veidi, videi draudzīgas ražošanas un apsaimniekošanas modeļi. Zaļās ekonomikas zināšanas.

? KĀ IZMĒRĪT PANĀKUMUS? /IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBA/ ?

Stratēģijas ieviešanas rezultātus izvērtē,
veidojot dialogu ar sabiedrību un ņemot vērā:

- pašvaldību vadītāju pašvērtējumu
- iedzīvotāju viedokli
- ekspertu vērtējumu
- statistiku

Pašvaldību, iedzīvotāju un ekspertu vērtējums parāda kvalitatīvo virzību mērķu
sasniegšanā, statistika – virzību kvantitatīvos rādītājos.

Iedzīvotāju viedokļa uzzināšanai arvien jaunas iespējas paver **e-risinājumi, sociālie portāli**.
Iedzīvotāji balso, izsakās, sniedz viedokli, raksturo, kā sajūt pārmaiņas dažādās dzīves jomās.

Lai uzzinātu augsti kvalificētu viedokli, **izveido ekspertu kopu** (15 cilvēki), kurā iekļauj
sabiedrībā pazīstamus, Latgalei nozīmīgus cilvēkus, savas nozares profesionāļus
(ne-politiķus) – plašsaziņas līdzekļu, ekonomikas, transporta, kultūras, mākslas un
tūrisma speciālistus. Eksperti vērtē sabiedriskās un ekonomiskās norises un to izmaiņas
visos mērķu sasniegšanas stratēģiskajos virzienos.

Pašvaldības rāda paveikto (MunTube), veic pašvērtējumu un izsaka priekšlikumus
darbības programmu papildināšanai vai izmaiņām.

Latgales plānošanas reģiona administrācija seko statistikai, lai iegūtu kvantitatīvu izmaiņu
novērtējumu, un kopīgi ar programmu atbildīgajiem apkopo vērtējumus.

Latgales plānošanas reģiona padome lemj par izmaiņām programmā.

Pirmā redakcija izvirza indikatīvus un sabiedriskās apspriešanas posmā plašāk
diskutējamus rādītājus. Rezultāts – tabula ar 12-15 rādītājiem, pēc kuriem turpmāk
reizi gadā tiek mērīts rezultāts.

Mērišana saistās ar atbildību. Darbības programmas mēra pēc to galvenajiem
(ne vairāk kā četriem) rādītājiem, kas rezultējas četros stratēģiskos lielumos – darbs,
ienākumi, iedzīvotāji un reģiona ekonomika. Tieši šādā secībā! **Darbs – noteicošais.**
Darbs par cienīgu atalgojumu. Iedzīvotāji paliek Latgalē un privātā sektora nozīme pieaug.

Rādītājs *Latgales laimes indekss* (pēc *Happy Planet* indeksa piemēra) – savs atšķirīgais
(un popularizēt tā pielietošanu!).

IELĀDĒ LATGALI

/PIELIKUMI/

Dažādus papildus materiālus Jūs varat iegūt, apmeklējot www.latgalestrategija.lv

Domu kartes – Latgale 27(93) kartēs.

Zīmējumi, fotogrāfijas, ilustrācijas .

Sludinājumu dēlis – viedokļi un diskusijas.

Latgales TV programma 2035 – tendenču apraksti un prognozes.

Slimības vēsture – esošā situācija un statistika.

Latgales stāsti – veiksmes stāsti no dažādiem sektoriem.

SWOT analīze.

Sīkāk par procesu un tā veidotājiem.

Latgales Screensaver.

Par procesu

Stratēģijas izstrādes laikā četros mēnešos notika **22** semināri, **2** publiskās diskusijas, **40** intervijas. Tikai iesaistīti **xxx** cilvēki, www.latgalesstrategija.lv apmeklēja **xxxx** cilvēki un atstāja **xxx** komentārus.

Nobeiguma vietā

Stratēģija izveidota 2010. gada beigās – neparastā laikā, kurš prasa neparastus risinājumus. Divus gadus ilgušais krīzes periods ir atstājis negatīvu ietekmi uz Latvijas reģioniem. Lai sekmētu to strauju izaugsmi, Latvijas reģioniem ir jādod lielākas iespējas un resursi pasākumu plānošanā, koordinēšanā un ieviešanā, kuriem piekrīt un kuros aktīvi iesaistās reģiona uzņēmumi un iedzīvotāji.

Latgales reģionālajai specializācijai un izaugsmei būtiska ir ieinteresēto pušu iesaistīšanās kopējā darbībā, lai, kopīgi strādājot, rastu attīstības virzienus un stratēģiskus risinājumus.

Saikne ar augstāka līmeņa dokumentiem

Saprotams, ka visas mūsu stratēģijas, katra mūsu rīcība būs inovatīva un atbilstoša ilgtspējīgas attīstības principiem, Eiropas 2020 stratēģijai u.c. (pilnu atbilstību sarakstu meklēt mājas lapā). Un šī nebūt nav ironija.

Attīstība ir daudzdimensionāls process. Stratēģija iezīmē pāreju no atsevišķiem projektiem uz programmās balstītu pieeju – lielāku ietekmi un pārmaiņām. Latgales stratēģija ir pamats ideju radīšanai. Viss ir atkarīgs no cilvēkiem. No cilvēku aktivitātes un motivācijas. Sadarbība – reģiona identitāte – reģiona ieguvumi – lielāka daļa no “pasaules tortes”.

